

**HAMMERFEST
KOMMUNE**

HANDLINGSPLAN MOT MOBBING I HAMMERFEST BARNEHAGEN.

**- å skape et inkluderende
miljø i barnehagen**

Private og kommunale barnehager i Hammerfest Kommune

Sektor for barn og unge

2015

Innhold

1.0	Innledning	3
1.1	Mobbing i barnehager – definisjon og status	3
1.1.1	Definisjon på mobbing:.....	4
1.1.2	Faglig forankring og status	5
1.1.3	Mobbing skjer i barnehagen	5
1.1.4	Hvem er mobberen?	6
1.1.5	Hvem er mobbeofre?	7
2.0	Forebygging av mobbing i barnehagen	8
2.1	Personalets holdninger og handlinger mot mobbing	9
2.1.1	Vurdering av den voksnes rolle:.....	11
2.1.2	Ansvar hos de voksne i barnehagen	11
2.2	Arbeid med sosial kompetanse og språk	12
2.3	Lekens vilkår i barnehagen	13
2.4	Barns følelser og erfaringer	14
2.4.1	Tilknytning.....	14
2.4.2	De sårbare barna.....	14
2.4.3	Barns selvfølelse og selvtillit.....	15
2.6	Samarbeid med foreldrene	15
2.6.1	Barnehagen må trekke foreldrene inn i arbeidet bl.a gjennom:	16
2.6.2	Foreldre kan drive forebyggende arbeid ved:	16
2.6.3	Viktig at foreldre tenker gjennom:	16
2.6.4	Dialogen kan utfordres	16

3.0	Tiltak når mobbing er avdekket.....	17
3.1	Viktig i prosessen	17
3.1.1	Viktig i samtalen med foresatte til involverte barn.	17
3.1.2	Internt i barnehagen:	18
3.1.3	Ansvar hos de ansatte når mobbing har oppstått	18
4.0	Litteraturliste	20
5.0	Vedlegg	20
	Kjøreregler når samarbeidet utfordres	21
	Referat fra møte vedrørende mobbing i barnehage	23
	Sjekkliste Barnehagens oppvekstmiljø	24
	Isbjørnen Isak.....	25
	Samarbeid mellom hjem og barnehage i forbindelse med bursdagsfeiring	27

1.0 Innledning

Mobbing har de senere år fått mer oppmerksomhet, også i barnehagen. Fra tidligere å tenke at mobbing ikke var et fenomen i barnehagen, har vi nå erkjent at mobbing faktisk eksisterer også her, og det foreligger nå flere forskningsrapporter på at mobbing kan forekomme i aldersgruppen 2-6 år. Mobbing er et samfunnsproblem og er satt på dagsorden både av regjering, kongehus og barneombudet.

I Rammeplanen står det blant annet:

«Barnehagen kan bidra ved å oppmuntre til positive handlinger som har til hensikt å støtte, hjelpe eller være til nytte for andre (prososiale verdier og handlinger). Det er handlinger som representerer motpoler til negative sosiale handlinger som avvising, mobbing og vold.»

Hvordan skal vi som ansvarlige voksne forholde oss til dette og på hvilken måte kan vi sikre oss at vi håndterer mobbing på en forsvarlig måte for de ungene som er involvert? Vi møter et mangfold av barn. Noen finner seg raskt til rette mens andre strever mer og trenger mer støtte for å bli trygg og skape gode relasjoner til både barn og voksne. Barna kommer med andre ord med ulike forutsetninger og erfaringer i forhold til trygghet og utrygghet til barnehagen. Når et barn blir utsatt for gjentatte negative handlinger fra andre barn eller voksne, er ikke barnehagen et trygt sted å være. Når vi da vet at trygghet er grunnlaget for en positiv sosial, følelsesmessig og kognitiv utvikling, er mandatet vårt nokså tydelig.

Vår jobb i barnehagen blir i stor grad å styrke barna til et trygt og godt selvbilde og samtidig gi de verktøy for å kunne fungere godt i lek og sosialt samspill med andre barn. Vi må også reflektere over egne verdier og arbeidsmetoder og stille oss spørsmålet om vi har et inkluderende barnesyn hvor alle barn er inkludert i barnegruppa?

Spesialpedagog og familieterapeut Ingrid Lund sier *«Voksnes oppmerksomhet må skjerpes inn mot lek og samspill slik at ingen barn blir borte i en hektisk hverdag. Ledelse er helt sentralt, alt fra et åpent og kritisk blikk på struktur, aktiviteter, frilek, kontra styrt lek, til voksnes observasjonsevne og relasjonskompetanse»* «De er jo bare barn. Om barnehagen og mobbing». (Ingrid Lund 2015.)

Når mobbing er et fenomen, må vi ha klare rutiner på hva vi gjør både i forhold til involverte barn og det samarbeid vi må ha med foreldrene. Vi må gjøre vår jobb i overgangen til skolen slik at skolen er mest mulig barneklar, og kan møte barna med deres styrker og utfordringer.

1.1 Mobbing i barnehager – definisjon og status

Mobbing må forstås som et overgrep, ikke som en konflikt mellom to parter. Begrepet mobbing benyttes ofte om alt fra erting til voldelige handlinger rettet mot andre. For å bekjempe mobbing, er det viktig at vi har en felles forståelse for hva mobbing er.

1.1.1 Definisjon på mobbing:

Det finnes mange definisjoner på mobbing, Midtsand, Monstad et al (2004, s 19) viser til følgende kriterier for å avgjøre om en atferd kan betegnes som mobbing:

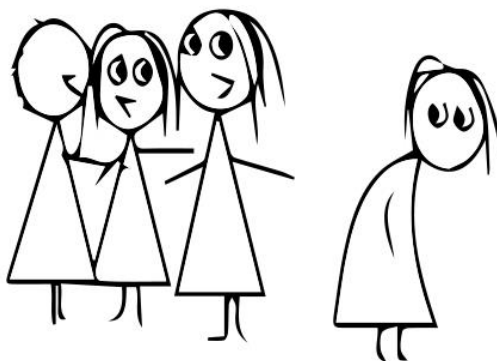
- Offeret opplever seg underlegen og har vanskelig for å forsvare seg.
- Et offer opplever negative handlinger av andre.
- Handlinger kan komme både fra enkeltpersoner, men også fra gruppe.
- Handlingene gjentas over tid.

Mobbing kan utføres på flere måter, og de vanligste måtene å mobbe på er:

- **Fysisk**, ved biting, lugging, dytting, slå, spark, holde, ødelegging av lek etc. Dette kan være dramatisk og lettest å observere, men er ikke den hyppigste formen.
- **Verbalt**, ved negative kommentarer, ondsinnet erting og annet. Dette forekommer oftest. Eks. du får ikke være min venn fordi du prater babyspråk. Du får ikke komme i min bursdag fordi du har stygge klær.
- **Utfrysing**, ved å markere avstand, nekte tilhørighet, ved først å gi inntrykk for aksept og så å avvise. Eks. snu ryggen til, hører ikke når det blir spurt om å få være med i lek.

(Læringsmiljøsenteret
2014)

Taus eller skjult mobbing er svært vanskelig å oppdage. Det dreier seg ofte om utstøting, intriger, ryktemakeri og manipulering, og denne formen for mobbing forekommer i størst grad blant jenter. I stedet for synlige handlinger, brukes ofte kroppsspråket på en måte som er sårende for den det er ment å ramme, som for eksempel med blikk.

1.1.2 Faglig forankring og status

Barnehageloven og Rammeplan for barnehager, samt andre styringsdokumenter som manifesterer mot mobbing, heftet Mobbing i barnehagen og forskrift om miljørettet helsevern i barnehager stiller klare forventninger til barnehagenes forpliktelser for å skape et godt fysisk og psykososialt læringsmiljø for barn.

Barnehageloven:

§ 1. Formål

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap.

Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering

Rammeplan for barnehagen:

«Gjennom sosialisering tilegner barnet seg samfunnets kultur og verdimønstre. Barnet lærer å etablere og bevare forhold til andre og bli et akseptert medlem av samfunnet. Det tilegner seg samfunnets normer og verdier, og det lærer å oppføre seg i tråd med samfunnets regler»

Barnehagen kan bidra ved å oppmuntre til positive handlinger som har til hensikt å støtte, hjelpe eller være til nytte for andre (prososiale verdier og handlinger). Det er handlinger som representerer motpoler til negative sosiale handlinger som avvising, mobbing og vold. «Å forholde seg til andre», er kanskje det mest vesentlige barndommen kan lære barnet.

1.1.3 Mobbing skjer i barnehagen

Å være fire år og bli utestengt fra leken over tid kan oppleves tøft og brutalt. Kanskje er det slik at når små barn blir holdt utenfor i lek, er det lett for voksne å bagatellisere det med: «det går seg nok til» eller «de må lære seg å ta igjen».

Mobbing i barnehagen er blitt viet lite oppmerksomhet. I skolen har mobbing stått på dagsordenen siden 70-tallet. Vår forståelse og kompetanse har økt, og begrepet brukes i skolen uten at noen stiller spørsmål. Men vi erkjenner i for liten grad at også barnehagebarn kan mobbe.

I forskningsprosjektet «Hele barnet hele løpet» (av Ingrid Lund og Marianne Godtfredsen, 2013) undersøkes foreldre og barns syn på mobbing i barnehagen. I undersøkelsen kommer det klart fram at det finnes mobbing også i barnehagen.

De voksne er klar over det som skjer, men det er dessverre ikke alltid en sammenheng mellom det de voksne ser, og det de foretar seg. Barn som blir mobbet og utestengt fra lek, kan tvert imot oppleve liten støtte fra de voksne.

Det som er farlig, er at jo yngre barna er, jo mer ser problemet mobbing ut til å bli bagatellisert, mener Godtfredsen. Man har lett for å si «det er jo bare barn» og «det er vel ikke så farlig, det ordner seg nok».

Alt handler om vårt syn på barn. Flere barn ble intervjuet om hva mobbing er og et barn sa f.eks. at «det er som å erte, bare enda slemmere». Dette er viktig kunnskap om barns måte å tenke på. Denne kunnskapen må vi bruke i den praktiske barnehagehverdagen.

Skal arbeidet mot mobbing kunne krones med hell trengs **tidlig innsats**.

1.1.4 Hvem er mobberen?

Barn som plager og erte andre er stort sett som andre barn, men de har ofte et noe avvikende forhold til aggresjon og aggressiv atferd. I følge Olweus er de ofte aggressive ovenfor både voksne og barn. De har en generelt mer positiv holdning til bruk av vold og voldsbruk enn gjennomsnittsbarnet.

Det medfødte temperamentet til et barn vil påvirke barnets sosiale væremåte. Noen barn har et lett temperament. De kommer ofte fort inn i livets rytme: «Han sover hele natta! Han er så blid og fornøyd.» Barn med lett temperament tilpasser seg ofte andre barn og nye situasjoner uten vanskeligheter. Men alle barn har ikke et slikt lynne. Andre barn er svært temperamentsfulle. De kan være impulsive, lett antenkelige, svært aktive og ha vanskeligheter med å holde oppmerksomheten rettet mot en ting over lang tid. Disse barna kan fortære komme inn i et negativt samspill med andre barn og voksne.

Også barn med mange ressurser kan i noen tilfelle bli sosialt aggressive. Iderike, kreative intelligente og initiativrike barn kan virke som en magnet på andre barn fordi de er spennende å være sammen med. Disse barna kan komme inn i et mønster der de får for vane å være den som nesten alltid bestemmer hvem som skal få være med, eller ikke være med på leken, hvilken rolle den enkelte skal ha og hva leken skal dreie seg om.

Mobberens natur kan være:

- Relativt selvsikker og pågående
- Ofte populær
- Liten aggresjonshemning
- Bra fysikk
- Sosial usikkerhet
- Leker med yngre barn
- Snakker seg ut av vanskelige situasjoner
- Flere gutter enn jenter

1.1.5 Hvem er mobbeofre?

Stikk i strid med det man kanskje kunne vente seg, er ikke ofrene de som skiller seg ut med klær, utseende eller annen dialekt. Ytre faktorer av denne typen synes å spille langt mindre rolle enn det man vanligvis tror. Det mest typiske med ofrene, enten de er gutter eller jenter, er at de er mer engstelige og usikre enn barn i sin alminnelighet. De er forsiktige, vare og følsomme, og tar lett til gråten. De har lav selvvurdering (selvfølelse), føler seg dumme og mislykket og føler ofte at de er lite attraktive for de andre barna. Ofte er de også ensomme og venneløse.

Olweus deler mobbeofrene inn i to grupper; det passive og det provoserende mobbeoffer. Det passive offer har en holdning som signaliserer at de er mer engstelig enn andre barn, og at de ikke våger å ta igjen dersom de blir mobbet. De reagerer oftere med gråt eller frykt hvis de møter motgang eller blir utsatt for aggressiv sosial konfrontasjon. Denne temperamentstypen kan fort bli passive i lek og aktivitet og kan la sterke barn dominere over dem uten å ta til motmæle. Det og ikke ha noen venner i barnehagen setter barn i risiko for å bli offer for mobbing senere.

Det provoserende mobbeoffer er mindre vanlig. Det er preget av en ukonsentrert og urolig atferd som skaper spenning og irritasjon rundt seg som fører til fiendtlig og aggressiv atferd mot dem selv.

Mobbeofrenes natur kan være:

- Det svakeste ledd
- Blir oversett, blir ikke valgt
- Ser på seg selv som mindreverdige
- klovnerollen

Det passive eller underdanige mobbeoffer kan være:

- Stille, forsiktig, usikker og følsom
- Liten selvtillit
- Lav selvfølelse
- Tar lett til tårene
- Liker ikke konflikter
- Opplever skam
- Prøver og skjule spor av mobbingen og forteller ikke om det

Det provoserende mobbeoffer kan være:

- Urolig og rastløst
- Umodent og klossete
- Har atferd som kan provosere
- Kan selv mobbe svakere barn

Det finnes mange studier som viser en sammenheng mellom gener og aggressiv atferd hos barn. Resultatene av denne forskningen viser at ca. 50 % av aggresjon kan forklares av gener og ca. 50 % av ulike faktorer knyttet til miljøet.

Forskning om aggresjon sier at den mest fysisk aggressive perioden i menneskets liv er i 2-3 års alderen. Da er det ikke uvanlig med slåing, biting, kasting og sparking. I denne fasen har barna et begrenset språk til å uttrykke sine ønsker, og evnen til selvregulering er ikke utviklet, altså evnen til å hemme spontane impulser. Her er det viktig at voksne kommer på banen og gir barna kunnskap og strategier til samhandling og veileder barna i en god retning og viser hvordan man kommuniserer med andre på en god måte.

Barns personlighet og temperament er altså avgjørende for hvordan de omgås andre og tilpasser seg sosialt. Likevel, barnets særtrekk er ikke alene det som forklarer et barns væremåter. Samspillet mellom medfødte disposisjoner og miljøpåvirkning er det avgjørende for barns sosiale utvikling.

2.0 Forebygging av mobbing i barnehagen

Den viktigste oppgaven for personalet i arbeid mot mobbing er god innsats for å forebygge at mobbing oppstår.

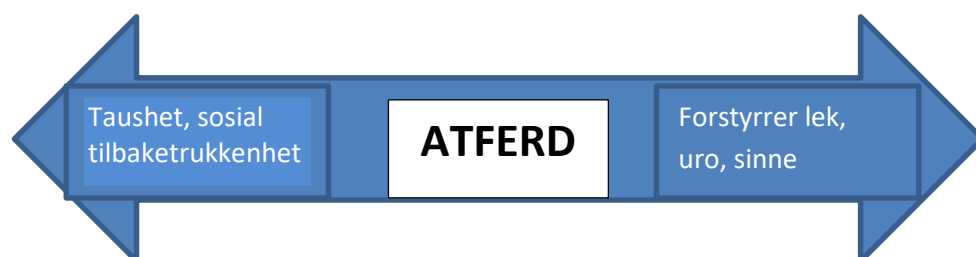
2.1 Personalets holdninger og handlinger mot mobbing

Godt planlagt, strukturert arbeid under god ledelse - med sosial kompetanse hos hvert enkelt barn, samt arbeid med det sosiale miljøet er grunnleggende arbeid for å forebygge mobbing.

Det handler om å være bevisste, påloggede voksne som har evne til å lese barns atferd som et språk. Lund sier at i mobbesituasjoner kan noen barn trekkes seg unna og nærmest bli usynlig i barnegruppa (innagerende atferd). Så lenge mobbing og utestenging får pågå, vil barnets isolering bli enda tydeligere. En annen type reaksjon på mobbing er mer utagerende atferd som en reaksjon på at de er triste, redde eller sint og urolig. Disse barna gjør ofte mye ut av seg og kan oppleves som slitsomme for personalet. Dette kommer til syne i Lunds modell Atferd som utfordrer 2014:

Innagerende atferd

Utagerende atferd

Hva tenker vi som ansatte i barnehagen når vi ser disse barna? Går vi forbi eller gir vi de mestringserfaringer som bidrar til at de finner en positiv rolle i barnegruppa. Uavhengig om barnet viser innagerende eller utagerende atferd, trenger barna støtte fra en voksen når relasjonene utfordres. Vi må gi slipp på eventuell egen irritasjon over å måtte endre på egne planer og opplegg, og tenke at barnas atferd er et uttrykk for følelser. Om vi som voksne ikke reagerer på mobbing vil barnet kunne oppfatte dette som en godkjenning av de relasjonene som er i gruppen. Det sosiale miljøet på avdelingen er et voksenansvar!

Barnet som viser krenkende atferd må få hjelp til å forstå at atferden ikke kan aksepteres. Budskapet må på ingen måte pakkes inn. Barnet kan like fullt ha en opplevelse av at det blir tatt på alvor og anerkjent som verdifull hvis den voksne gjør et forsøk på å finne gode

løsninger på det utfordrende sammen med barnet. Dette er ikke alltid så enkelt, men en god start er å innta en undrende holdning til barnets atferd.; «Jeg så at du slo Petter nettopp? Det er ikke greit! Hva skjedde? Eller, jeg lurer på hvordan du hadde det, da du ikke fikk lov å komme inn på dukkerommet? Ikke definer hvordan barnet har det før barnet får mulighet til å si noe om dette selv. Å stille barnet et «hvorfor» spørsmål, låser snarere en situasjon enn å åpne opp for en løsning. Har man som voksen ikke oversikt over hva som har skjedd, start med å stille barnet spørsmål som; «hva skjedde?....»

Anerkjennelse er ikke en kommunikasjonsteknikk, men en samtaleform som bygger på den voksnes evne og vilje til å forholde seg åpent, sensitivt og inkluderende til barnets indre virkelighet og selvforståelse.(Juul og Jensen, 2002,s.263).

«Det er som oftest i de uoversiktlige situasjonene der voksnes tilstedeværelse er fraværende eller begrenset, at mobbing kan oppstå.» Lund 2015. Passivitet hos personalet er med andre ord svært uheldig. Det kan bidra til å skape upersonlige, kalde og ekskluderende miljøer og relasjoner mellom barna. Og det er nettopp i slike miljøer at mobbing får grobunn. De voksne må vise nulltoleranse for mobbing, og det må reageres kjapt og tydelig i situasjoner krenkende atferd kommer til uttrykk.

Vår rolle er å være årvåken for det sosiale miljøet i barnehagen.

De voksne må være på vakt dersom et barn:

- Ofte blir utsatt for sårende kommentarer
- Gjentatte ganger blir gjort narr av eller blir ydmyket
- Blir dominert av andre barn
- Blir dyttet, slått uten å kunne forsvare seg
- Har sår eller er lei seg uten å kunne (ville) forklare seg
- Blir utestengt fra gruppelek
- Ofte er den siste som blir valgt i lek
- Stadig holder seg til en voksen i utetiden
- Virker redd og usikker
- Ikke vil i barnehagen

Den voksen må reagere momentant og tydelig om:

- Barn kommer med krenkende kommentarer overfor andre barn (eks. se på Tor for en rar lue han har, nå griner Mari igjen....)
- Barn slår, sparker (gjør andre fysisk vondt) andre barn
- Barn ler av andre på en krenkende måte

2.1.1 Vurdering av den voksnes rolle:

I barnehagen er barna prisgitt at den voksne vet hvordan den skal opptre, samhandle, kommunisere, reagere og være et godt forbilde for barna. Det er derfor svært viktig at vi jobber kontinuerlig med den voksnes rolle.

En god metode for å jobbe med voksenrollen er å gjennomføre observasjoner, eller sjekklistor av oss selv. Ved å gå gjennom oppsatte kriterier for hva jeg som voksen «skal gjøre» og vurdere meg selv ut ifra disse vil vi få et mer kritisk blikk på egen atferd. Forslag til en slik «sjekkliste» finnes vedlagt, se vedlegg 1.

2.1.2 Ansvar hos de voksne i barnehagen

For å sikres at arbeidet med den voksnes rolle ivaretas vil vi her presentere en ansvarsfordeling i barnehagen:

Hele personalet:

- Engasjere seg i arbeid med sosial kompetanse
- Engasjere seg i arbeid med «sjekklistor» og vurderings skjema
- Engasjere seg i arbeid med voksenrollen i lek, også utelek
- Aktive og påloggede voksne i hverdagen
- De voksne må være oppsøkende
- Videreformidle informasjon om konflikter til de andre voksne
- Tar barna på alvor – anerkjenner deres opplevelse
- Se og reagere på uønsket atferd
- Skape en kultur der det forventes at den enkelte voksne reagerer når et barn krenkes av et annet barn
- Skape en kultur der det er nulltoleranse for at voksne er med på å opprettholde mobbing, ved å ignorere og/eller favorisere barn.
- Skape en kultur der konflikt og konfliktløsning sees som en naturlig og viktig del av barnehagens liv, der voksne har et bevisst forhold til hvordan og når det er nødvendig å støtte barna
- Skape en kultur for refleksjon og åpenhet omkring voksenrollen, om lekens og humorens betydning i barnehagen som forebygging mot mobbing.

Pedagogisk leder:

- Presentere og forklare handlingsplan for nye ansatte på avdelinga
- Jobbe med handlingsplan gjennom hele året, bruke den i refleksjon over egen praksis
- Følge opp arbeid med vurderingsskjema / sjekklistor
- Følge opp den enkelte medarbeider på avdelinga, gi tilbakemelding til de ansatte om deres sosiale rolle

- Jobbe med sosial kompetanse og det sosial miljøet på avdelinga
- Ha fokus på tema i foreldresamtaler, gi klare tilbakemeldinger til foreldrene på deres barn og barnets sosiale rolle i gruppen
- Gi veiledning, råd og tips til foreldre på hvordan barnehagen og hjemmet sammen kan jobbe med barnet.
- Veilede og forklare det øvrige personalet der det er nødvendig

Daglig leder / styrer:

- Årlig gjennomgang av handlingsplan mot mobbing i barnehagen
- Presentere handlingsplan for foreldrene, SU og eier
- Sikre at planen blir implementert i barnehagen
- Sikre at personalet har kompetanse, og følger opp arbeidet
- Veilede og forklare det øvrige personalet der det er nødvendig

2.2 Arbeid med sosial kompetanse og språk

Sosial kompetanse hos barn og voksne er svært viktig for samhandling med andre mennesker, og for å skape gode vennskap. Sosial kompetanse handler om å kunne samhandle positivt med andre mennesker i ulike situasjoner

Hammerfest kommune har en egen plan for arbeid med sosial kompetanse og læringsmiljøet for barnehager og skoler (Tidlig innsats 2013), denne skal følges av alle virksomheter og danner et godt grunnlag i forebyggingsarbeidet. Planen viser blant annet til forskning rundt sammenhengen sosial kompetanse og evne til å mestre og lykkes med utfordringer senere i livet. Planen viser til seks grunnleggende dimensjoner i arbeid med sosial kompetanse; empati og rolletaking, samarbeidsferdigheter, selvkontroll, selvhevdelse, ansvarlighet og lek, glede og humor. Ved å jobbe strukturert og gjennomgående med disse områdene, har man som barnehage gjort et godt mobbeforebyggende arbeid. Tips til metode i arbeid med sosial kompetanse er bruk av «Hjerteprogrammet» (av Anne Nielsen, Marit Rasmussen, Endre Skandfer). Hjerteprogrammet er et konkret og praktisk opplegg om sosial kompetanse, samlet i en koffert, og laget for å passe rett inn i barnehagens planer og arbeid. Andre metoder kan være å «følge» en fiktiv person eller figur, se eksempel på det i vedlegg 2. Barns språklige ferdigheter vet vi også har stor betydning for senere lese,- og skriveutvikling. Den innsats barnehagen legger i å jobbe med barns språklige bevissthet, vil kunne ha stor betydning for de faglige- og sosiale utfordringer barna møter både i barnehage og skole. (jfr. Tidlig innsats planer for språkarbeid i barnehage 2013). Dette er viktige perspektiver å ha med seg i det forebyggende arbeid mot mobbing.

2.3 Lekens vilkår i barnehagen

Barn er leken av natur og sosiale vesener fra de blir født. Dette betyr ikke at barn nødvendigvis behersker disse to områdene på en god måte. I barnehagen har vi et mangfold av barn ut fra en mengde ulike forutsetninger som; alder, kjønn, språk, religion, kultur, etnisitet og fysiske,- og psykiske forutsetninger. Personalets oppgave i å se det enkelte barn, og være genuint opptatt av å støtte barnet ut fra sine forutsetninger. Dette er en nødvendighet for å kunne ta tak i utfordringer og hjelpe barnet på vei når det trengs. Gjennom leken får barn ekte erfaringer som igjen skaper holdninger, kunnskap og læren om det å være sammen med andre. Barnehagen må derfor være tuftet på en grunnmur hvor barn har tilgang til lek og venner. Det faglige fokus på barns lek og lekens vilkår i barnehagen har med andre ord stor betydning for barnas trivsel og utvikling.

Man kan lett bli lurt til å tro at barn har det gøy i leken bare i kraft av å se barn leke. Personalet må derfor være både observatør, deltaker og tilrettelegger for barns lek og må ha kunnskap om :

- Hvordan starte en lek
- Hvordan verne om leken
- Hvordan videreutvikle leken
- Barnas roller i leken
- Lekekunnskaper for å kunne være i lek over tid
- Impulser til lek
-

Leken kan på mange måter sies å være et barometer på hvordan det sosiale samspill er i en barnegruppe. Er det mye konflikter, ser vi mange leke alene. Har vi noen som tilsynelatende er i en lek, men egentlig bare leker ved siden av resten av gruppa, eller kanskje ser vi barnet som bare blir tildelt en rolle eller oppgave i leken.? Observerer vi dette, har vi en jobb å gjøre - med en gang! Det er ikke gitt at barn i barnehagen skal finne seg en beste venn, men alle trenger å ha venner som de kan leke sammen med. De voksne må også her gjøre seg kjent med hvordan vennsrelasjonene er bygd opp. Selv om noen barn leker godt sammen, kan det hende de trenger å bli utfordret i forhold til andre relasjoner.

Vi snakker her om at personalet som jobber med barn, må være pålogget i forhold til barns lek. Vi må kunne faget lek for å kunne oppfatte hva som skjer i leken Det er ikke alltid at leken er god og konstruktiv for alle barn. I strukturerte opplegg, har vi som voksne en større kontroll på hva som skjer i barnegruppa. I frileken, er det barna som har regien – da må vi skape en kultur for at det er greit at vi som voksne er til stedet,- og også deltakende i leken. Kun da har vi en reell mulighet til å se hvilken rolle barna har i leken, og en mulighet til å forebygge uheldige samspillsmønstre.

2.4 Barns følelser og erfaringer

2.4.1 Tilknytning

For å forstå et barns reaksjoner når det utfordres i relasjoner til andre, er det nyttig å forstå hvilke erfaringer barnet har med seg fra det var født. Det foreligger nå mye forskning rundt betydningen for hva trygg tilknytning har å si for barns utvikling av hjerne og kognitive, emosjonelle og sosiale prosesser. Barn er sosiale av natur. Deres behov for å ha «en sikker havn» når det føler seg utrygg og behovet for en voksen som har følsomhet for barnets signaler og responser, er helt avgjørende for at positiv utvikling skal skje. All tilknytningsatferd har til formål å opprettholde kontakt. Noen barn viser trygg tilknytning og andre barn viser utrygg tilknytning.

Kari Killèn har forsket på barn og tilknytning og sier at barn med trygg tilknytning:

«Søker nærhet når det føler seg truet, men går så fort tilbake til sin utforskning av miljøet... de er mer kompetente i samvær med jevnaldrende, mer positive, mer empatiske og har lettere for å utvikle vennskap. Barn som har en utviklingshistorie med trygg tilknytning, verken mobber eller blir mobbet.» På den andre side peker hun på at barn med utrygg tilknytning, er barn som står i fare for å bli plaget selv eller kan bli en som mobber andre. «De barn som har opplevd trygg tilknytning, har brukt foreldrene som en trygg base for videre utforskning av omgivelsene, og for tilflukt når det føler seg truet. De har tilegnet seg indre arbeidsmodeller av sine relasjoner med foreldrene og andre viktige voksne. Disse arbeidsmodellene blir igjen utgangspunktet for hvordan barnet møter andre voksne og barn i det sosiale samspillet....disse arbeidsmodellene blir utgangspunkt for hvordan de går inn i nye relasjoner og reagerer på krenkelser som for eksempel mobbing.» Lund 2015 s.9

Personalet i barnehagen må også oppleves som en trygg base for alle barn. Den trygge tilknytningen fremmes av en mentalt og fysisk tilgjengelig omsorgsperson som er sensitiv overfor barnas emosjonelle uttrykksformer. Trygg tilknytning er en forutsetning for et barns trivsel og utvikling og sies å være den beste livsforsikring vi kan gi et barn. Når barn begynner i barnehagen har de en forventning om en type omsorg ut fra det barnet er vant med hjemmefra. Barnet må bli møtt ut fra sitt behov og må få tid til å ta inn verden i små doser.

2.4.2 De sårbare barna

Barnehagen må ta høyde for at man til enhver tid har noen barn som har særlige behov for tilretteleggingen av barnehagehverdagen. Eksempler på dette kan være barn med traumer, barn som står oppe i, eller har opplevd skilsmisse, barn som er i sorg, høysensitive barn. Dette er barn som i en periode i livet sitt trenger det lille ekstra eller barn som i kraft av sitt personlighetstrekk trenger å bli møtt på sin sensitivitet.

Sårbare barn trenger miljøer som baserer seg på trygghet, gode relasjoner og voksne som kan hjelpe barn til å regulere følelsene sine. Også her er det de voksne som skal «oppdage» behovet hos barna, gjennom å være pålogget og tilstede i samværet.

2.4.3 Barns selvfølelse og selvtillit

En annen viktig oppgave vi som barnehagepersonalet har er å ha en bevissthet på hva som fremmer og hemmer et barns selvfølelse. Petra Kranz Lindgren sier at «Barns sunne selvfølelse er voksnes ansvar» Hun sier også at selvfølelse kan beskrives som en vaksine som beskytter individet mot å ta skade av for eksempel det å mislykkes, motgang, kritikk og skepsis.

Vi vil her bruke Kranzs egen definisjon av selvfølelse som hun deler inn i to dimensjoner:

1. *Selvfølelse rommer bevissthet om meg selv, mine evner, tanker, følelser, lyster og drømmer*
2. *Selvfølelse handler om hvilken aksept jeg har for det jeg vet om meg selv*

Hun sier at «en person med sunn selvfølelse aksepterer seg selv og liker seg selv, nøyaktig slik vedkommende er. En slik person opplever at hun er god nok, med all sin lyst og lengsel. Med alle sine tanker, følelser og behov. Med alle sine styrker, men også sine svakheter»

Det er viktig å skille mellom selvfølelse og selvtillit. Enkelt sagt kan man si at selvfølelse er knyttet til det å føle seg verdifull, mens selvtillit er forbundet med det vi gjør. Å ha god selvtillit er det samme som å ha tiltro til egne evner og til å prestere på et eller annet området. Selvtillit styrkes når man mestrer noe eller får ros for det man har gjort. Man kan ha ulik grad av selvtillit, avhengig av hvilket området det gjelder, i motsetning til selvfølelsen. En person kan derfor ha god selvtillit på enkelte områder, f. eks. sport, men sviktende tiltro til egen prestasjon til f.eks å synge foran andre mennesker.

I et samfunn med økende grad av psykiske vansker hos barn og unge, er dette et område vi som profesjon må ta innover oss når vi skal jobbe med forebygging av mobbing og barns psykiske helse. Undersøkelser viser økning av stress, prestasjonsangst og depresjon hos barn og unge. Dette er ikke et fenomen som plutselig dukker opp hos barn, men noe som har fått bygge seg opp gjennom de krav og forventninger vi har til det de skal prestere både i familien, i barnehagen, på skolen, og i fritiden. Når barn og unge definerer sitt egenverd kun på ytre faktorer som prestasjoner, tærer det på over tid

Å bygge opp om en sunn selvfølelse hos barn er en prosess som både foreldre, barnets omgangskrets og personalet i barnehagen kan gi næring til. Et barn med sunn og god selvfølelse står godt rustet til å forholde seg til en omverden som både byr på gleder og utfordringer. Dette er den beste gaven vi som omsorgspersoner kan gi barna våre.

2.6 Samarbeid med foreldrene

Barnehagen bør etterstrebe å ha en åpen og god kommunikasjon med alle foreldre vedrørende det sosiale miljø i barnegruppa. I samtaler med foreldrene må det enkelte barns rolle i gruppa drøftes, og det bør komme tydelig frem det gjensidige ansvar vi har for å jobbe

med et godt miljø i barnegruppa. Foreldrene er vår viktigste samarbeidspartner for å få dette godt til.

2.6.1 Foreldrene trekkes inn i arbeidet gjennom:

- Å gjøre *Handlingsplanen mot mobbing* tilgjengelig for foreldrene.
- Ha tema om mobbing og forebyggende arbeid på foreldremøter og i samarbeisutvalgsmøter
- Foreldre blir informert om barnet deres jevnlig.
- Dele ut brosjyren «Bursdager i barnehage og hjem, bare en kilde til glede eller en mulig mobbearena?» se vedlegg 3.

2.6.2 Foreldre kan drive forebyggende arbeid ved:

- Å være engasjerte også i de andre barna.
- Be barn med seg hjem, la barna treffe hverandre i en annen setting enn den de er vant til i barnehagen.
- Prate med barna sine.
- være gode rollemodeller, som ikke snakker ufordelaktig om andre barn og deres foreldre i barnas påhør.
- Å gripe inn når barn viser uønsket atferd rettet mot andre barn, og på den måten vise at dette ikke er godtatt.
- Å være gode modeller i konfliktløsning, og ved å hjelpe barna til å finne gode måter å løse konflikter på.
- Være bevisst på hva som legges ut i sosiale media. Dette er ikke stedet for å ta opp vanskelige ting. Tips: Er du fornøyd – si det til dine venner, er du misfornøyd – si det til dem det gjelder.

2.6.3 Viktig at foreldre tenker gjennom:

- Hvordan ville du ha likt at ditt barn er det eneste som ikke blir bedt i bursdag?
- Hvordan ville du likt at ditt barn overses/omtales negativt av andre foreldre?
- Hvordan ville du likt at ditt barn diskuteres rundt andres middagsbord?
- Hvordan ville du likt at ditt barn blir kommentert negativt i garderoben mens det hører på?
- Hvordan ville du likt at ditt barn blir "syndebukk" selv om det ikke er tilstede?
- Hvordan ville du likt at ditt barn aldri blir bedt med andre hjem?

2.6.4 Dialogen kan utfordres

Ved sårbare tema som mobbing kan dialogen utfordres. Pedagogens evne til å tåle å stå i følelser, i utfordrende tematikk, og se både sine egne begrensninger og muligheter i samarbeid med foreldrene, blir kanskje den største utfordringen. Her kan «kjøreregler når samarbeidet utfordres» (se vedlegg 4) være til hjelp.

3.0 Tiltak når mobbing er avdekket.

I det det oppdages mobbing i barnehagen skal det settes inn tiltak umiddelbart.

Etter å ha avdekket mobbing skal:

1. Personalet få definert hvilke barn som er involvert og sammenfattet hendelsene. Få en oversikt over situasjonen og de som er involvert.
2. Styrer og /eller pedagogisk leder innkaller foreldrene til de involverte barna til separate samtaler, hvor man informerer om hva som er skjedd.
 - Som veiledning «Kjøreregler når samarbeidet utfordres» vedlegg nr. 4
 - Forklar bakgrunnen for møtet, i innkallingen.
 - Spør foresatte om hva de vet om den aktuelle hendelsen.
 - Snakk om at foresatte og barnehagen har et felles ansvar.
 - Avklare hvordan vi skal jobbe videre.
3. Om man vurderer at det er riktig; innkalle til felles samtale med foresatte til begge parter hvor man sammen skal prøve å finne en løsning.
4. Arbeidet følges internt i barnehagen (se 3.1.2)
5. Det skal alltid gjennomføres et oppfølgingsmøte 14 dager seinere.
6. Det skal alltid skrives referat fra møtene, se vedlegg 5
7. Ta kontakt med ppt ved behov for ekstra hjelp og støtte.

3.1 Viktig i prosessen

I det mobbing er avdekket vil relasjoner kunne utfordres. Det er da viktig at vi som fagpersoner holder fokus og opptre profesjonelt.

3.1.1 Viktig i samtalen med foresatte til involverte barn.

I dialogen med barnets hjem er det avgjørende at foresatte får satt ord på barnets og sin historie slik de opplever den. Barnehagen kan oppleve dette på en ulik måte, men her er det viktig å understreke at alles historie/opplevelse er like reelle. Barnet har ulike roller i livet sitt, noe som naturligvis kan føre til at barnet agerer ulikt på de ulike arenaene.

Gjennom å få snakket om alle de ulike opplevelsene kan vi få en bedre forståelse for utfordringene til barnet for så å komme fram til en løsning for hvordan vi kan jobbe sammen til beste for barnet.

3.1.2 Internt i barnehagen:

1. Definer barna som er involvert i mobbeepisodene
2. Overfor de involverte barna; beskriv hva du har sett av hendelser, vær tydelig på at det er uakseptabel atferd.
3. Bekreft barna positivt når det sier ifra at andre eller det selv har blitt / blir plaget (anerkjennelse)
4. Overfor den som har mobbet, vær tydelig på at det er handlingen du ikke aksepterer, ikke barnet som person.
5. Rett barnets oppmerksomhet mot hvordan den andre har det. Den voksne forklarer dersom det ikke er tydelig for barnet / barna.
6. Understrek at det er det barnet har gjort som gjør at den andre er lei seg.
7. Forvent at barnet prøver å gjøre det godt igjen, med å gjøre en positiv handling.
8. Overfor de øvrige barna; forklar at vi har nulltoleranse på uakseptabel atferd – klart og tydelig uttalt av de voksne.
9. Bruk litteratur og drama for å lære å reagere når andre blir plaget.
10. Jobb med tema over tid (legg om nødvendig bort andre planer)
11. Følg opp med kontinuerlige observasjoner

3.1.3 Ansvar hos de ansatte når mobbing har oppstått

Styrer:

- har det overordnede ansvar og skal alltid informeres om det som foregår / oppdages.
- Skal sikre at tiltak blir satt i verk på avdelingen.

Pedagogisk leder:

- Har ansvar for å følge opp handlingsplanene på avdelingen og sette tiltak i forhold til barnet.
- Har informasjonsplikt til styrer.
- Har ansvar for å gjennomføre tiltak på avdeling.
- Ansvar for å veilede den voksne som er involvert.

Alle ansatte:

- Informere/drøfte enkeltepisoder på avdelingsmøte.
- Sikre at alle voksne til en hver tid vet hva som er den voksnes ansvar i forhold til holdning og handling når det skjer en krenkelse.
- Bevist lete etter styrker og det positive i det enkelte barn.
- Evaluerer praksis slik at de voksne alltid er underveis mot en mobbefri barnehage.
- Den voksne som var tilstede snakker med de involverte barna, slik at barna får mulighet til å reflektere over hendelsen og sette ord på det som har skjedd.

- Viktig å få formidle at det er handlingen til barnet du ikke aksepterer ikke barnet som person.
- Rett barnets oppmerksomhet mot hvordan den andre har det. Den voksne forklarer om ikke det er tydelig for barnet.
- Understrek at det er det barnet har gjort som gjør at den andre er lei seg.
- Forvent at barnet prøver å gjøre det godt igjen, ved å gjøre en positiv handling.
- Forklare alle barn at vi har en nulltoleranse på uakseptabel adferd- klart og tydelig uttalt av de voksne.
- Bruk litteratur og drama for å lære å reagere når andre blir plaget:
 - Kjenne seg igjen i mobbesituasjon
 - Få satt i gang tankevirksomhet rundt mobbing
 - Bearbeidelse gjennom drama, isbjørnloven, lek og tegning
 - Identifisere seg med positive rollefigurer
- Hjelp barna til å snu adferden til noe mer positivt ved å gi de handlingsalternativer.
- La barna som har vært utsatt/blir utsatt for mobbing få positive opplevelser som igjen kan skaffe dem positiv oppmerksomhet fra de andre barna.
- Ta med en mindre gruppe med blant annet de involverte barna på ut på tur. La de bli kjent på en ny måte utenfor de faste rammene i barnehagen.
- Styrke barnas selvfølelse. Både mobber og mobbeoffer.
- Heve statusen til de barna som blir utsatt.
- Finne positive alternativer til mobberen. Den som mobber kan også ha behov for å hevde seg.

4.0 Litteraturliste

- Barns sunne selvfølelse- voksnes ansvar, Petra Kranz Lindgren 2014
- «De er jo bare barn» Om barnehagebarn og mobbing, Ingrid Lund 2015
- Tidlig Innsats – Plan for sosial kompetanse, Hammerfest Kommune
- Barne- og familiedepartementet
- «Elle melle deg fortelje... Snipp, snapp snute, du er ute» Handlingsplan mot mobbing, Skulestad barnehage
- Læringsmiljøsentret (Ingen dato). «hva er mobbing». Hentet fra Laringsmiljøsentret.uis.no
-

Kjøreregler når samarbeidet utfordres («De er jo bare barn», Ingrid Lund)

1. Relasjonelt mot.

Du må invitere til dialog. Det bør være kort tid fra du inviterer til møte til det blir gjennomført. Gi en oversikt over hva møtet skal omhandle, slik at alle kan være forberedt.

2. Ubehaget.

Den som skal ta opp noe ubehagelig kan med fordel innlede møtet med å være ærlig på det:» Det er et ubehagelig tema jeg skal snakke med deg om i dag» Mange kan starte med å si noe positivt om vedkommende først, for å glatte litt over. Det er svært uheldig da det kan framstå som falsk og manipulerende.

3. Framfør budskapet i tydelig jeg-form:

Du skal kun snakke på vegne av deg selv. Ikke bruk «man», «mange», eller «vi» når du skal si noe. Du kan kun snakke for deg selv. Det bør være et kort og gjennomtenkt budskap. Det skal ikke være noe lang historie før du kommer til saken.

4. Gi den andre tid og mulighet til å svare på det ubehagelige.

I det du gir ordet til den andre er det sentralt at du lytter. Etter et ubehagelig budskap kommer det ofte et forsvarsbudskap. Da er det kunsten å lytte ordentlig, ikke bare gjøre deg klar til neste angrep. I denne fasen er det klok å stille noen oppfølgingsspørsmål til det den andre sier for å sjekke ut om det er noen form for gjenkjennelse ovenfor det du har sagt, hos den andre part.

5. Erkjennelse.

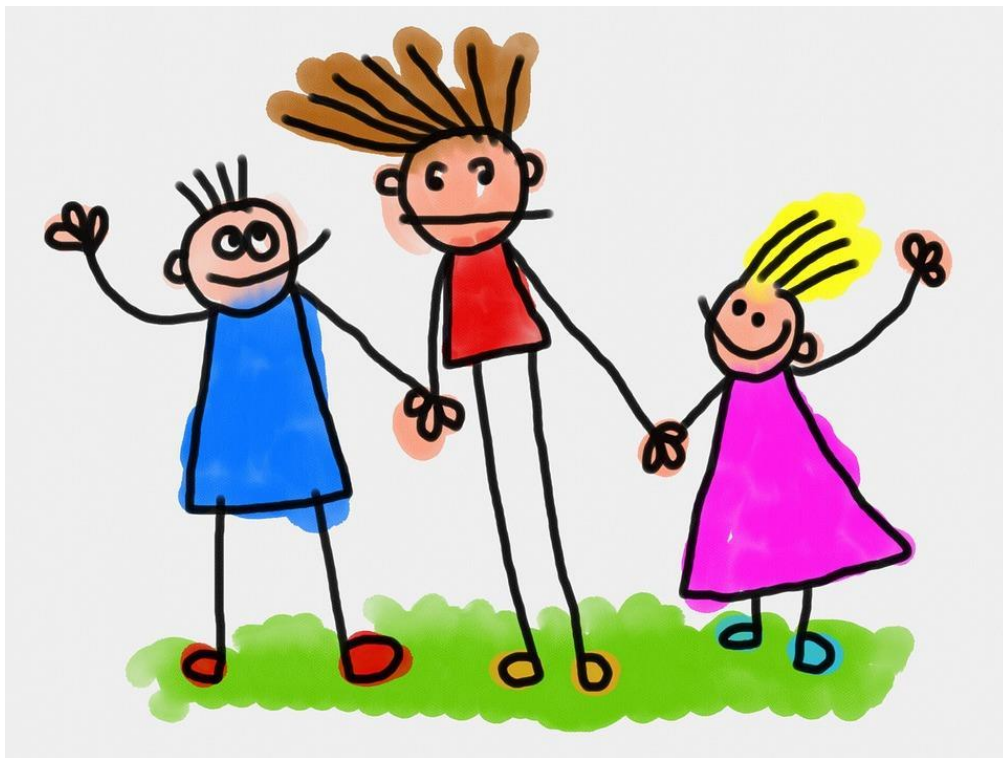
Dersom den andre part ikke viser erkjennelse og gjenkjennelse, er det viktig å gi budskapet tid til å modnes. Du kan foreslå en pause slik at den andre får tenke seg litt om. Hvis erkjennelsen fortsatt ikke kommer, er det viktig at dere sammen finner ut hvordan relasjonen kan opprettholdes. Selv om dere ikke er enige om det som oppleves som ubehagelig for den ene. Å våge å si ifra om noe som er vanskelig er tegn på tillit, noe som bør understrekes.

6. Dialog og refleksjon.

Det kan i ettetid være viktig å ta en samtale der temaet utdypes. Utfordrende innspill på foreldrerollen eller når fagkompetanse blir utfordret av foreldre er dette eksempler på sårbare temaer for en enkelte part. Begge tema treffer en rolle som er knyttet opp mot selvfølelsen og selvtillit.

7. Avslutning.

Noen kan dvele for lenge ved det som er ubehagelig. De lar temaet stadig komme opp igjen og slipper aldri tak. Det ideelle er at mottakeren av det utfordrende budskapet bekrefter verdien av at den andre har hjulpet vedkommende med å forstå litt mer. På denne måten kan budskapet avsluttes og bli en viktig del av personlig vekst og utvikling. Man kan også gå videre der man ikke er enig, men kan enes om at det har vært en viktig prosess.

Referat fra møte vedrørende mobbing i barnehage

(dette referatet skal ligge i barnets mappe, med kopi til foresatte)

Møtedato: _____ År: _____

Tilstede på møte: _____

Hva saken gjelder:	Tiltak videre:	Ansvar:

Dato for neste møte: _____ År: _____

Hammerfest, den:

Underskrift pedagogisk leder

Underskrift foresatte

Underskrift styrer

Underskrift foresatte

Sjekkliste Barnehagens oppvekstmiljø

Voksnes forhold til barna.

Spørsmål	JA- alltid	JA- Oftes	NEI- sjelden	NEI- Aldri
Er jeg anerkjennende og støttende i forhold til barns initiativ?				
Ser jeg alle i like stor grad, uavhengig av type personlighet?(utadvent/innadvent)				
Får noen barn stadig positiv oppmerksomhet fra meg - mer enn andre barn?				
Får noen barn stadig negativ oppmerksomhet fra meg - mer enn andre barn?				
Har jeg lettere for å tro på noen barns forklaring på konflikter, kontra andre i gruppen?				
Er det noen barn i gruppen jeg tar mer kontakt med – og finner på flere aktiviteter med enn andre barn?				
Er det noen barn jeg tar lite kontakt med – og sjelden tar initiativ til aktivitet med?				
Klarer jeg å involvere alle barna i fellesskapet- for eksempel i dialogen rundt måltidet.				
Har jeg større tålmodighet med enkelte barn i gruppen enn andre, når det gjelder å følge de opp/hjelpe dem?				
Blir noen barn raskere avvist/avbrutt av meg enn andre når de tar kontakt med meg?				
Er jeg bevisst på at barn ikke alltid klarer å skille ironi/spøk?				

Sjekkliste 2. Miljøet i barnehagen.

Spørsmål	JA- alltid	JA- Oftes	NEI- sjelden	NEI- Aldri
Er miljøet i vår barnehage preget av gjensidig omsorg, anerkjennelse, varme og respekt?				
Er samspillet barna imellom preget av likeverd og veksling av hvem som bestemmer og hvem som til enhver tid får være med?				
Er det en trygg og avslappende tone preget av humor, spontanitet, oppmuntring og glede?				

Isbjørnen Isak

Som en fin innfallsvinkel til å jobbe med tema mobbing kan Isbjørnen Isak (handdukke, bamse eller lignende), være en kar som kan fortelle barna om sine opplevelser. Han er som oss andre, kan være litt sjenert men også utrykke latter og glede når han har det som best. Det er ikke alltid han får være med i leken, og han kan også gjøre gale ting som andre ikke liker. Å bruke en konkret som han, i form av en handdukke eller en lekeisbjørn kan gi mulighet til mange samtaler og refleksjoner sammen med barna. Hver og en barnehage må gi Isak et liv og en personlighet.

Isak kom til Hammerfest for mange – mange år siden med ei Ishavsskute. Han syntes det var litt skummelt å komme til en helt fremmed by siden han ikke kjente noen her. Men hvordan skulle han bli kjent?

Han har prøvd mange ulike måter å komme i kontakt med barn i Hammerfest på. Han har vært på lekeland, men der var det en skummel løve som jaget han bort. Løven sa at det kun var tillatt for barn, og at Isbjørner ikke fikk komme inn. Da ble han fryktelig lei seg! (Spør barna hva de synes, har de ideer til løsning?)

Han gikk så videre. Med ett så han to Isbjørner som sto utenfor et stort bygg midt i byen. «Hm... er det flere av oss her?» ,tenkte Isak og skyndte seg bort til Isbjørnene. Det var vanskelig å få et ord med disse to, fordi det sto så mange mennesker rundt og tok bilder av dem. «Jøss – er vi så populære, jeg tror jeg går inn og ser om det er noen her som har tid til meg», sa Isak til seg selv. Inne fant han verken isbjørner eller barn, der var det bare voksne. «Æsj! – så kjedelig!, tenkte Isak. Han syntes det så ut som det var mye morsommere å være sammen med barn, og han syntes Hammerfest–barna så spesielt snille ut! De voksne så bare rart på han, men spurte pent om hva han lurte på? Isak sa at han var ny i Hammerfest, og visste ikke helt hvor han skulle gjøre av seg. Da kom heldigvis ordføreren i byen forbi. Og som dere vet, er det en veldig snill mann/dame som tenker på alle som bor i Hammerfest. Han vil at alle skal ha det bra – også de som flytter hit.

Ordføreren sa at han/hun visste om en perfekt plass for Isak, en plass hvor det er mange barn, hvor man kan leke å ha det gøy. Og en plass hvor man kan få være akkurat som man vil. Oj! – det hørtes fantastisk ut, tenkte Isak! «Kan du vise meg hvor det er?» Ja, sa Ordførerne – Det er ibarnehage! (Navnet på din barnehage)

Isak ble så glad, at han bestemte seg straks for å komme til oss Med seg fra Isbjørnland tok han med seg Isbjørnloven, og den lyder som så:

ISBJØRNLOVEN

Jeg er meg og du er deg,
Sammen skal vi leke
Er jeg trist, sur og lei,
Jeg skal ikke peke (nese)

Vær min venn, så skal du se
Dagene blir magisk!
Skafe, løpe, leke le –
Ingenting er tragisk

Å være meg – det er min rett
Hør Isbjørnlovens stemme!
Du vil meg godt, og jeg blir sett
Det skal jeg aldri glemme !

Bursdager i barnehage og hjem, bare en kilde til glede eller en mulig mobbearena?

I alle barnegrupper vil det naturlig pågå prosesser der barna bevisst eller ubevisst posisjonerer seg i forhold til andre barn og opplever å få fordeler i form av vennskap eller status. Dette er ikke nødvendigvis verken galt eller skadelig. Skadelig blir det først når dette bevisst eller ubevisst skjer på bekostning av det eller de samme barna over tid. Da snakker vi om mobbing.

I barnehagen legger vi stor vekt på at det er en dag barna skal få ekstra mye positiv oppmerksomhet fra de andre barna og de ansatte. Vi henger opp flagg og bilder, lager krone, dekker fint bord og har samlinger.

Vi gir her noen enkle forholdsregler som ansatte og foreldre kan forholde seg til for at barn skal slippe å oppleve mobbing i forbindelse med bursdagsfeiring. Det krever det at begge parter tar i et tak for egne og andres barn.

Viktig for foreldre

Foreldre kan ikke tillate seg å ha fokus kun på eget barn når de inviterer

Mange foreldre velger å feire barnas bursdag ved å invitere andre barn fra barnehagen til feiring. Dessverre er det slik at selv bursdager kan være kilde til nederlag og utestengning for enkelte barn.

Hva gjør at enkelte barn ikke blir invitert?

1. Foreldrene vet ikke hvem de andre barna på avdelingen er eller hvor gammel de er.
2. Foreldrene synes at det er OK at barnet selv bestemmer hvem som skal inviteres.
3. Foreldre er opptatt av å invitere barn av andre foreldre som man har god kontakt med.
4. Foreldrene synes at dette er en privatsak som ikke vedkommer noen andre.
5. Andre barn manipulerer hvem ditt barn inviterer i sin bursdag.
6. Ditt barn inviterer barna med høyest status fremfor de barna det er naturlig å invitere.

Hvis du som forelder mener at et eller flere av punktene over stemmer for deg er du i «faresonen».

Mulige effekter av ubevisste ansatte og foreldre

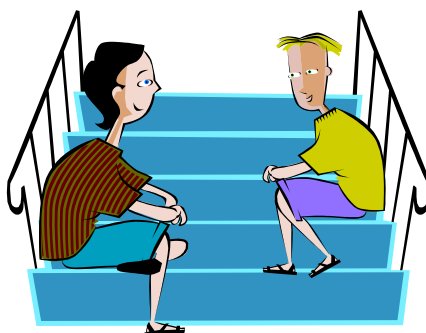

Ubevisste voksenpersoner er en fare for barns oppvekstmiljø

Hvilke konsekvenser kan dette få?

1. Enkelte barn inviteres sjelden eller aldri i bursdager.
2. Barna bruker bursdagsinvitasjon som pressmiddel i barnehagen.
3. Ditt barn utestenges.
4. Ditt barn stenger andre ute.
5. Konflikter mellom barn.
6. Barn som opplever press og stress rundt egen og andres bursdagsfeiring.
7. Dårlig trivsel og forringelse av det sosiale miljøet.
8. Barn som ikke vil gå i andre barn sin bursdag.
9. Mobbing.

Samarbeid mellom hjem og barnehage i forbindelse med bursdagsfeiring

God dialog mellom foreldre og barnehage er viktig

Når vi som voksne vet at dette kan få negative konsekvenser påhviler det oss et ansvar å være årvåkne. Hva kan så vi som barnehage og dere som foreldre gjøre?

1. Alle foreldre skal få utdelt denne folderen.
2. Temaet skal tas opp med jevne mellomrom i møter mellom barnehage og foreldre.
3. Alle foreldre skal få utdelt kontaktinformasjon til andre foreldre.
4. Ingen bursdagsinvitasjoner deles ut i barnehagen, selv om alle på avdelingen blir invitert.
5. Barnehagepersonalet skal være en samtalepartner for foreldre som skal invitere til bursdag med tanke på hva som kan være lurt å tenke på.
6. Foreldrene tar ansvaret for hvem som skal inviteres og signaliserer dette tydelig til barna.

Lykke til med bursdagsfeiringen!

Samtaler med foresatte om et barns trivsel, utvikling eller læring

*Samtaler med foresatte
om et barns trivsel, utvikling eller læring***Møte 1**

Navn på barnet:

Barnehage

Dato:

Navn på foresatte:

Beskrivelse av
barnehagens /foresatte
sin bekymringAnsvarsfordeling.
*Hvem skal gjøre hva?
Når?*

Dato for neste møte

Underskrift foresatt

Underskrift barnehage

Møte 2

Dato:

Tilstede:

Barnehagens
kartlegging viser:

Almennpedagogiske
tiltak:

Dato for neste møte

Underskrift foresatt

Underskrift barnehagen

Møte 3

Dato:

Tilstede:

Effekt av tiltak:

Videre avtaler/
oppfølging

Underskrift foresatt

Underskrift barnehagen

Dersom saken henvises pedagogisk psykologisk- tjeneste (PPT) skal skjemaet vedlegges pedagogisk rapport.